

DEBRECENI FÜGGETLEN UJSÁG

EGY ÓRA . . . K 12 50
MEGYED ÉVRE K 37 50
FÉL ÉVRE . . . K 75 —
EGÉSZ ÉVRE . . . K 150 —

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS
KIADÓHIVATAL: DEB-
RECEN, PIAC-U. 49. SZ.
TELEFONSZÁM: 18.

Pénzt!

A debreceni állampénztár oly súlyos anyagi helyzetben van, hogy a közalkalmazottak esedékes jogos illetményeinek kifizetésére sem képes.

Ez a a megdöbbentő tény fel kell, hogy rázza fásult közönségéből a közvéleményt és gondolkodásra, cselekvésre késztesse. A struccpolitika kora lejárt. A polgárság közömbössége, memtörődömsége, fölös aggodalmái a politikai romlást már előidéztek, nem szabad, hogy ugyanezen okok a teljes gazdasági romlás sírjába temessenek el bennünket.

A budapesti nagy pénztételek, amelyeknek minden okuk meg van rá, hogy Friedrich István kormányával ne rokonszenvezenek, túltették magukat minden érzékenykedésen s csak az ország életbevágó érdekeit tekintve, 500 milliós kölcsönnel siették a kincstár támogatására.

Ebből az 500 millióból Debrecennek,

csak nagyon kevés juthat. De ha jut is, elfogy rövidesen, mert a debreceni szükséglet óriási és kérdés, hogy a kommuniszturalom alatt megrendül fővárosi nagy pénztételek ki tudnak-e szorítani még egy 500 milliós kölcsönt.

A debreceni lehetetlen helyzet orvoslása a legrosszabb és legkevésbé célravezető intézkedés a közalkalmazottak rendkívüli segélyének megvonása, hiszen még ezek a segélyek sem voltak elegendők, hogy a közalkalmazottak legszerűsebb megélhetését is biztosítsák.

A súlyos helyzetet csak az a frázis orvosolhatja, amelynek ma végre, egyszer már valószínűsége, ténnyé kell lennie: a közönség hazafissága és áldozatkészsége. A közönségnek kell ma az állam segítségére sietnie, átszereznie a vajadás nehéz korszakán, ha azután a felépült állam erős kezének támogatására bizton számíthatson.

A közönségnek elsőrendű, mindenekelőtt való kötelessége ma, hogy az állam által ráerőlt kötelezettségeket minél előbb és teljes értékben teljesítse. Az adófizetés honpolgári terhét ma ne tekintse senkise áldozatnak, kényszernek, erőszaknak, hanem teljesítse ezt a kötelezettségét azzal a tudattal, hogy újjászülető hazája fölépítéséhez hord egy-egy értékes és nélkülözhetetlen tégeldarabot, amikor adóját lerója.

Friedrichchel vagy Friedrich nélkül.

Lovászy és Heinrich pártja a liberális blokkban

Budapestről jelentik: A függetlenségi negyvennyolcas párt hétfőn délután hat órakor Lovászy Márton elnöklete alatt választmányi ülést tartott. Lovászy Márton bejelentette, hogy tárgyalásokat folytatott a szabadelvű iránvú pártokkal abból a célból, hogy a pártok egy politikai blokká alakuljanak. A tárgyalások annyira előrehaladtak, hogy szerdára már a blokk megalakulását reméli. Kérte, hogy előterjesztését vegyék tudomásul és adják meg a meghatalmazást a tárgyalások további folytatására.

A választmány Lovászy előterjesztését egyhangú lelkesedéssel elfogadta.

A Magyar Polgári Párt választmánya Heinrich Ferenc elnöklete alatt tartott ülésén Heinrich Ferenc előadta, hogy a proletárdiktatura bukása után az volt a hite, hogy az országot csak az összes polgári pártok egyesülése mentheti meg. Ebből a célból támogatta a Friedrich-kormányt és vállalt miniszterséget Friedrich első kabinetjében is Sajnos, csalódott. Ezután megbízást vállalt a Friedrich-kabinet részéről új kormányalakításra, amelynek azt a tervet akarta érvényesíteni, hogy az összes polgári pártokat egyesítse, a szociáldemokrata párt részvételével. Megbízása azonban hajótörést szenvedett, mert megbízói nem támogatták, s ezért a megbízást visszavonta. Friedrich harmadik kabinetjében nem vállalt tényleg, a kabinetet nem is támogatta, mert az entente kilitásba helyezett elismerése elmaradt. Annyira elmaradt pedig, hogy ennek következtében még reszorcióját sem tudta elvégezni. Ismertetve ezután programját, amelynek sarkalatos elvei a nemzeti szellem ébrentartása és a liberális demokracizmus jegyében való fejlődés. Kérte, hogy a párt tervezetét kiáltványát fogadja el a választmány.

Ezután Lakatos Gyula felolvasta a kiáltvány tervezetét és indítványozta, hogy a párt egy választási paktum létesítése és biztosítása, továbbá a kormánnyal szemben való egységes állásfoglalás céljából támogassa a blokk megalakításának tervét s

küldjön ki megbízottakat akik a tárgyalást tovább vezetik. A választmány ezt elfogadta.

Vázsonyi, a szociálisták és a kormány

A kibontakozási tárgyalások során Vázsonyi Vilmos azt az álláspontra képviseli, hogy a liberális blokk első teendőjeül a kormánnyal való tárgyalásokat tűzze ki és igyekezzék a kormánnyal megállapodásra jutni, mert az idő gyors cselekvésre sürget és a legrovidebb uton való megoldáshoz így juthatnak el.

Ennek az új kibontakozási kísérletnek természetesen minden oldalon maga ellenzéke. A miniszterelnökhöz közelálló forrás szerint Friedrich Istvánnak sok munkájába került, míg álláspontját keresztül tudta vinni a keresztény blokkban, úgy, hogy ma biztosra vehető, hogy a keresztény blokk támogatja a kormányelnökök ebben az új kibontakozásban.

A liberális pártok több frakciója azonban fázik ettől a megoldástól és Lovászy körüli koncentrációval vélt a kibontakozást szolgálni. Érvéltésük során azt hangsúlyozták, hogy Friedrich István személye a legnagyobb akadály és miután kevés remény van arra, hogy ő helyét másnak átadja, meddő minden kísérletezés, amely csak idővesztéssel jelent. Olyan információkra is támaszkodnak, hogy az entente Friedrichékkal szemben változatlanul a negatív álláspontján van, őket semmiben sem támogatja, Friedrich nem alkalmas személy akár milyen összetételű kabinet vezetésére. A szociáldemokraták körében is vannak, akik Friedrichékkal szóba sem akarnak állani, de vannak olyanok is, akik kívülről támogatják a kormányt, ha liberális kormánnyá alakulna át és valóban demokratikus politikát folytatna. Mindezt azonban Friedrich személyével kapcsolatban itt sem tartják valószínűnek.

A budapesti szénkrízis

Budapest, okt. 1. A főváros vezetésége memorandumot adott át Friedrich István miniszterelnöknek, melyben fölítették a szénkrízis következmé-

nyeit. A miniszterelnök személyesen átadta a memorandumot Cziziani francia tábornoknak, ki nyomban továbbította azt Parisba. (Dacia.)

Diamandi miniszter a magyarországi viszonyokról.

Diamandi román meghatalmazott miniszter a múlt héten Bécsben tartózkodott és Ausztriának élelemmel való megsegítésében tárgyalt a bécsi entente missziókkal, valamint Renner dr. kancellárral. A Neue Freie Presse munkatársa beszélgetést folytatott ez alkalommal Diamandi miniszterrel, aki a magyarországi viszonyokról rendkívül értékes és jelentős kijelentéseket tett.

Arra a kérdésre, hogy mikor hagyják el Magyarországot miniszter úgy nyilatkozott, hogy határozott terminust még nem állapítottak meg arra nézve, hogy a román csapatok mikor hagyják el Magyarországot. „Jól tudjuk, — mondta a miniszter — hogy az ország megszállása teher a lakosság-
nak, de épp oly világos, hogy a megszállás nekünk semmitéle hasznot nem jelent és ezért az a határozott szándékunk, hogy a megszállást ne huzzuk sokáig. Azonban a megszálló csapatoknak időelőtti kivonulása csak újabb károkat okozhat az országnak, amelynek helyzete még teljesen tisztázatlan. Nemcsak a szövetségesek, hanem a magyar lakosság körében is megvan az az aggodalom, hogy újra kaotikus állapotok következhetnek be.”

A miniszter ismételt hangsúlyozta, hogy Románia jó vi-

A román hadseregparancsnokok részéről a 21 és 25 számú rendeletből (helyesbítő).

1. Vétkezéses körülmények esetében egyének, akik bár nem orosz származékúak, nyilvános helyiségekben, vonatokban, az utcákon stb. bármely módon közölni hírosztolni, megbeszélni fogják az akár igaz, akár képzelt híreket vagy véleményeket, amelyek a harci tevékenységet érintik; továbbá, amelyek a helyzetre és a csoportok áthelyezésére, vagy a katonai hatóságok rendelkezéseire, vagy bármely más, a román hadsereget érintő ügyekre vonatkoznak.

2. Ezen vétkezések a katonai bíróság által első és utolsó fokban fogott tárgyalatni és egy évig terjedő börtönrésre és 2000 lei pénzbüntetésre elítélteni, amikor a fenti vétkek kémkedési és árulás-szándékkal történtek, a háború eseten érvényes büntetési szabályok végrehajtandók.

szonyt akar folytatni Magyarországgal. Különösen gazdasági segítséget akar nyújtani Magyarországnak és nincs kizárva, hogy ismét meg fogják engedni a gazdasági forgalmat a Magyarországtól elvált területekkel, amelyek gazdasági életére nézve jelentőséggel bírnak. Románia egyébként Magyarország megszállása alatt is segítségére sietett a szükségben szenvedő lakosságnak. A megszálló csapatok kantinekat állítottak föl, ahol naponként ebédet osztottak ki a szegény gyermekeknek. Ha a román csapatok bevonulásának idejéhez képest javultak is az élelmezési viszonyok, természetesen még mindig inség van. A kielégítő segítségnek különböző akadályok vannak utjában, melyek között nem utolsó sorban szerepel, hogy a magyar hatóságoknak nincs tekintélyük.

A beszélgetés folyamán arra a kérdésre került a sor, vajjon képes lesz-e Magyarország újra rendes állami életet folytatni. A miniszter azt a véleményét fejezte ki, hogy **reakciós rezsim lehetetlen és kizárólag csak olyan kormány jöhet tekintetbe, mely a lakosság széles rétegeire támaszkodik és tisztán demokratikus és szociális célokat követ.** Csakis ilyen kormány volna képes segíteni az országon úgy kifelé, mint befelé, mert a szövetségeseknek és velük együtt természetesen Romániának is az a kívánságuk, hogy békét kössenek Magyarországgal. **Ez azonban csak olyan kormánnyal lehetséges, amely a nép összes régeit képviseli.** Bizonyos, hogy ilyen kormány alakítása nagy nehézségekkel jár, a magyar hazafiaknak azonban kötelességük megkísérelni, hogy megtalálják a megoldást.

Az új földbirtokreform

Rubinek Gyula földművelési miniszter már elkészült a földbirtokreform tervezetével, melynek főbb elveit a következőkben ismertette:

— Elsősorban is felosztás alá kerülnek kivétel nélkül az összes költött birtokok. Megszüntetjük a hitbizományokat, holtkezi birtokokat s elsősorban is ez kerül a föld népehez. Igénybe vesszük a háború alatt s háború óta szerzett birtokokat. Más magántulajdont csak végszükség esetén.

Jelentékeny földterületek lesznek állami tulajdonná azáltal, hogy vagyonadó címén kénytelenek leszünk meglehetősen területeket elvenni a tulajdonosuktól. Sajnos, a vagyonadó mértéke oly magas lesz, hogy nagy területek jutnak e címen az államhoz. A nagybirtok felosztását elősegíti a progresszív jövedelmi adó is. Oly nagy lesz a nagyobb birtokoknál ez az adó, hogy a tulajdonos szinte kénytelen lesz tulajdonát megvételre felajánlani az államnak. A reform végrehajtásával az Országos Központi Hitelszövetkezetet óhajtom megbízni.

A kormány 500 millió kölcsönt kapott

Budapest, okt. 1. A fővárosi pénzügyintézetek, a nagybankok és középbankok megállapodásra jutottak Korányi pénzügyminiszterrel, melynek értelmében **a bankok 500 millió korona hitelt folyósítanak a kormánynak 2 és fél százalékos kamattal, három hónapi időtartamra, a három hónap elteltével a pénzügyminiszternek jogában áll hat hónapra prolongálni a kölcsönt.** A pénzügyintézetek betétjeik arányában osztották fel egymás között a kormánynak folyósítandó 500 milliót, amelyből 80 milliót már előlegképpen kifizettek.

A magyar békekövetek

A Dácia ügynökségtől ma a következő, sok tekintetben érthetetlen táviratot kaptuk:

Budapest, okt. 1. Magyarország a következő delegátusokat küldi Párisba: Andrássy Gyula gróf, Vázsonyi Vilmos, Jászai Oszkár, Hegedűs László, Garami Ernő, Bleyer Jakab, Sándor Pál, Tancos Gábor, Buchinger Manó, Szmeccsányi György, Desseffy Emil gróf, Teleki Pál gróf, Reim Dezső, Szabó István és Polónyi Géza.

Anglia érdeklődik Magyarországgal gazdasági helyzete iránt

Budapest, okt. 1. A bécsi angol gazdasági misszió vezetőjétől, Capt A. Singontól kérdőív érkezett egy Budapesten tartózkodó elkötelezett angol állampolgárhoz, mely a következő gazdasági kérdéseket tartalmazza:

1. Mennyi maradt meg az Osztrák-Magyar Bank aranytartalékából?
2. Különböző értékekben mennyi volt a hiány a bankokban a szovjet bukásakor? Mennyi tűnt el a bolsevisták kezén? Hol vannak a meglevő értékek és miből állanak?
3. Melyek a magyarországi papírpénz-kérdés főbb pontjai? Milyen jellegűek a különböző kibocsátású papírpénzek, melyek az ezekre vonatkozó törvények és rendeletek? Mily megoldás képzelhető el a most forgalomban levő papírpénzekre nézve és milyen jellegű államkölcsön van tervbe véve?
4. Magyarország behozatala és kivitele 1919-ben. Melyek a legközelebbi jövőben, 1919. és 1920-ban a kiviteli lehetőségek? Melyek a kivihető áruk és azok mennyisége?

A bécsi misszió megbízása szerint ezt a kérdőívet megkapta a Kereskedelmi Bank, a Hitelbank, a Gyáripárosok Országos Szövetsége és a Kereskedelmi Múzeum azzal, hogy mindenre nézve adjanak részletes nyilatkozatot. A bécsi misszióknak a részletkérdésekbe menő érdeklődése bizonyára magával fogja venni az angol pénzügyi körök részvételét Magyarország rekonstrukciójában.

Az állampénztár nem tudja fizetni a közalkalmazottakat

A pénzügyigazgatóság a lakosság hazafiaságára apellál

A debreceni pénzügyigazgatóság a következőket teszi közzé:

A debreceni állampénztár ellátmánya az utóbbi annyira megfogyott, hogy most már nem képes a közszolgálati alkalmazottak legelőlegibb igényeit sem kielégíteni.

Ezen igények a javadalmazás szempontjából a magyar pénzügyminisztérium 1919. évi 8100/ME. számú körrendeletében vannak felsorolva. Ezen rendelkezések felvilágosítanak arról, hogy a **közszolgálati alkalmazottaknak sem ruhaszegély, sem beszerzési előlegekre igényök nem lehet** s így ezen a címen a közelebről felvett összegek folyó évi november hótól kezdve **legálább is 100 koronás részletekben visszatérítendő** lesznek.

Ezen levonásokat azonban **ellensúlyozni fogják a 100 koronás segélykülönbözetek,** melyeket minden állami közal-

kalmazott folyó évi augusztus havától jogosított felvenni. A kifizetéseket a rendes havi illetményekkel együtt a pénztár fizetőképessége szerint rendszeresen fogja eszközölni. **Elsősorban a szolgák és napidíjasok,** azután a XI. fizetési osztálytól kezdve fellelé jogosult a pénztár kifizetéseket eszközölni.

Ezen gondoskodás a mai helyzetben lehetővé teszi, hogy **előbb a gyengébb anyagi helyzetűek jussanak jogos igényeikhez.**

A pénztár fizetőképességét most már **egyedül az állampolgárok áldozatkészsége** fokozhatja az által, hogy nemcsak esedékes köztartozásaikat törlesztik, hanem **előre fizetéseket is eszközölnék.** Reméljük a közszolgálati alkalmazottak, hogy annyi megpróbáltatás után az **állammal szemben anyagi kötelességének az ország egész népessége a tapasztalatokból okulva önként és készséggel meg fog felelni.**

Márk Endre főispán - polgármester Rásó főispán bucsu-leirata a városhoz

Rásó István főispán ma a következő leiratot intézte a városi tanácsához:

Debreczen sz. kir. város tekintetes tanácsának

Helyben.

A megszálló román kir. hadsereg itteni főparancsnoka, Michaescu kormányzó tábornok ur engemet Debreczen sz. kir. városnál viselt főispáni és polgármesteri megbízatásomból felmentett s Márk Endrét, mint a város törvényesen megválasztott polgármesterét Debreczen sz. kir. város polgármesteri állásába visszahelyezte s egyidejűleg f. évi szeptember hó 30-án 2255. szám alatt hoztam intézett leiratával Debreczen sz. kir. város főispánt teendőinek ellátásával is megbízta.

Amidőn ezt a tekintetes Tanácsal közlöm, az irántam tanusított ügybuzgó támogatásért hálás köszönetemet nyilvánítom.

Fogadja tekintetes tanács kíváló tiszteletem megnyilvánulását

Debreczen, 1919 október 1.

Rásó, főispán.

Márk Endre polgármester csüdtörtökön reggel foglalja el újból állását.

Kommunista akciótervek Németországban, Ausztriában és Csehszlovákiában

München, szept. 25. A »Bayerische Staatszeitung« Drezdából a következő magánjelentést közli:

A Münchenben tervezett újabb kommunista-puccsal és a hallei eseményekkel kapcsolatban rendkívül érdekes adatokkal szolgálhatunk. Előttünk fekszik két kommunista akta, aminek a hitelességéhez semmi kétség sem fér.

Az egyik akta Szászország spartakusz szövetségének párttitkáráról való, amelyet Csehszlovákország kommunistáihoz intézett, hivatalos bélyegzővel és aláírásával van ellátva s ebben arra szólítja fel őket, hogy fejezzék be politikai szervezkedésüket.

Hogy ez a politikai szervezkedés miből áll, kiderül egy másik aktadarabból, amely a kommunista működési programjának tekinthető. Tartalma többek közt így szól:

Németország, Ausztria és Csehszlovákország minden csoportja alakítson egy-egy szigorúan titkos politikai szervező csoportot. Ennek a csoportnak az a feladata, hogy számon tartsa mindazokat a politikai hatalmi tényezőket, amelyek a kommunista mozgalomnak akadályul szolgálnak. E névjegyzék alapján lehetővé válik, hogy elleneségeinket pontosan s a legszigorúbban ellenőrizhessük, felkelés alkalmával rögtön elfoghassuk és elítélhessük őket.

A központ megbízása nélkül a csoport önhatalmúlag nem járhat

Kix körömpör, körömlak, francia parfümök kimérve, arccrémek, pouderek, mindenféle pipere cikkek, irrigátor gummosó I-a stb. érkeztek a

G E N O E R I N É S E N E J K E R E M I a. K A P H A T Ó.

KORZÓ DROGUERIÁBA

Piac-utca 42. szám.

G E N O E R I N É S E N E J K E R E M I a. K A P H A T Ó.

Kiadják-e Kun Béláékát ?

Az osztrák kancellár nyilatkozata

Bécsi jelentés szerint Kittinger képviselő a nagynémet szövetség nevében Rennel államkancellárt Kun Bélának és társainak Karlsruheából való eltávolítására kérte. Renner kijelentette, hogy a kommunisták internálása a Peid-kormány kérésére és az entente beleegyezésével történt.

Az entente eddig nem követelte az internáltak eltávolítását, a magyar hatóságok kiadatási köreimel pedig részben még kiengesztelésre szorúlnak. Politikai bűnösök kiadását az osztrák államjog nem engedi, csak közön-

séges büntetéseiké. Birói vizsgálat alapján ilyképp gyanúsítottak kiadatása elé az osztrák kormány nem fog akadályokat gördíteni. A német ausztrisi kormány egyébként a magyar kommunisták közül azokat, akik orosz alampolgárok Oroszországba fogják szállítani. A kancellár tiltakozik az ellen, hogy a kormány a kommunistákat különbs védelemben részesítene.

A bécsi lapok egyébként megcáfolják azokat a híreket, hogy Kun Bélák a legmesszebbmenő szabadságot élvezik és szerintük nem igaz, hogy Kun Bélát többször látták megnövesztett szakállal a badeni sétaterén. Az internáltak szigorú őrizet alatt vannak.

Az orvosegyetemen felfüggesztették a beiratásokat

Kenéz Gyula rektor a hallgatók reakciós mozgalmáról

Tegnap délelőtt a református kollégium udvarán mintegy 80-100 egyetemi hallgató rögtönzött gyűlést tartott. A tömegből egy 40-50 fős csoport küldöttséggé alakult és Puskás Jenő jogszorgoló vezetésével Kenéz Gyula doktor, egyetemi rektor elé járult. A küldöttség szónoka, Puskás Jenő, a gyűlésen résztvevők azon kérését tolmácsolta, hogy a megnyitandó orvosi fakultáson csak öt százalék zsidó hallgatót vegyenek fel, mert ez a szám felel meg a zsidóság és az ország többi népesség közötti aránynak. A küldöttség szónoka kijelentette ezután, hogy az az egyetemi ifjuság, amelyet ő képvisel, kérésétől nem tagít és ha az egyetemi tanács ezt elutasítja, minden eszközzel érvényt fog szerezni a határozatának s ha másépen nem lehet, meg fogja akadályozni az előadások tényleges megkezdését.

Kenéz Gyula dr. rektor az ifjusági szónoknak röviden válaszolt. Kijelentette, hogy szívesen veszi az ifjuság közreműködését az őket érdeklő ügyekben, azonban csak a törvényes határok között. Felveszi ez ügyben a tárgyalásokat a hallgatók képviselőivel, de ne jelenjen meg ilyen nagy számban küldöttség. A törvény értelmében a hallgatók kérését az egyetemi tanács elé fogja terjeszteni. Kérte a küldöttséget, várják meg türelemmel a tanács döntését. A küldöttség ezután eltávozott.

Felkerestük ma Kenéz Gyula dr. rektort, aki a következőképp nyilatkozott:

— A teljes lelkiismereti szabadság híve vagyok és eszerint szívesen látom, ha az ifjuság a törvény keretén belül hozzászól az őt érdeklő fontos kérdésekhez, de hogy az egyetemi hallgatók, mint legelőbb fórum döntson a tanulmányi s egyéb fontos kérdésekben, azt nem tartom sem tanácsosnak, sem megengedhetőnek. Pusztán a törvényes keretek között mozgok és intézkedem és hogy jelenleg semmi zavar elő ne

forduljon az orvosi fakultáson, a beiratásokat felfüggesztettem.

— Az egyetemi tanácsnak nincs joga intézkedni az ilyen ügyekben és főleg nincs joga az előttem megjelent küldöttség kérésének megfelelő határozatot hozni. Mindenkinek, aki érejtsegit teit és aki az erkölcsi követelményeknek megfelel, joga van beiratkozni az egyetemre. A debreczeni egyetem alapításáról szóló 1912. évi XXXVI. törvény cikk is úgy kezdődik, hogy „a tanszabadság alapján Debreczenben egyetem létesítünk”.

— A mozgalom Budapestről indult ki. A budapesti egyetemi polgárság egy része beadványt intézett a közoktatásügyi miniszterhez, melyben kérte, hogy az egyetemen a minisztérium zárolt számot, numerus clausus állapotban meg, vagyis csak meghatározott számú hallgatót vegyenek fel, akik bizonyos felvételi vizsgát kötelesek tenni. Megindultak az ügyben a tárgyalások a minisztérium és a diákság képviselői között, de nem vezettek eredményre és ezért a közoktatásügyi miniszter elrendelte az egyetem beiratását.

— A mi egyetemünk most az egyetlen, amely működik. Itt leane a komoly munkának az ideje, melynek mintaképül szolgálhatnak nekünk a németek, akik önként ajánlottak fel két órával nagyobb munkaidőt. Egy kulturbotrány az entente előtt is rossz színben tüntetne elő bennünket. Pesti tartózkodásom alatt érintkeztem az entente-missziókkal, főleg az amerikai és angol misszióval, amelyeknek vezetői, kijelentették, hogy a magyarok, bár elnyomták őket, a kultúra iránt azonban különösen fogékonyak és kiváló képességűeknél fogva, kiváló feladatok elvégzésére alkalmasak. Egy kulturbotrány semmiesetre sem volna alkalmas arra, hogy ezt a jó véleményét megerősítse. A külföldön bizonyos rokonszenvezkedni irántunk, melyet erősíteni elsőrendű kötelességünk.

— A minisztériumtól tejha-

talmu megbízást kaptam, természetesen a törvény keretein belül, az orvosi fakultás megnyitását illetőleg. Én a törvény szerinti megbízásomhoz szigorúan ragaszkodom és azzal elmentéses intézkedést nem teszek. Minden erőmmel azon vagyok, hogy az orvosi fakultás megnyitása végre sikerüljön, de a debreczeni állapotok valóban siralmasak. Az állampénztárban sincs pénz. A közkórházat 15-én fogom átvenni, aztán a közkórház betegeit az átvétel előtt pénzhány miatt el kellene bocsátani. Hogy ez meg ne történjék, a kormány részéről rendelkezéseimre bocsátott 5 és fél millió koronából a közkórház átvételéig is előleget kell adnom a közkórháznak.

— Véleményem szerint a beiratásokat akadályozó ügy a tárgyalások folyamán el fog simulni, ki fog egyenlődni. Az előttem megjelent küldöttség kérését a közoktatásügyi minisztériumhoz fogom továbbítani és az ügyet kiadtam a különböző kerekhoz véleményezés végett; pár napon belül fog az egyetemi tanács az ügyben dönteni.

Kenéz Gyula rektor-professzor bucsuzáskor ismételtén kijelentette azt az erős meggyőződését, hogy a szóbanforgó ügy, amely egy kulturbotrány bő forrása, el fog simulni, már az egyetemi tanács döntése alapján is, amely csak a törvény szellemében dönthet, mivel a törvény nyel szembe nem helyezkedhetik.

HIREK.

— London—Bukaresti express. Bukarestből jelentik: London—Paris—Bukarest között új express-vonatot rendeztesítettek október 15 től kezdve. Az új vonat belga, francia, német, cseh szlovák és lengyel területen át ér Romániába. (Dacia.)

— Az Augustus-sanatórium. Az állampénztár eddig havonként 100,000 koronát utalt ki az Augustus-sanatóriumnak a tudóbeteg katonák gondozására. Az állampénztár súlyos helyzete miatt költségkímélés céljából most Rásó István főispán elrendelte, hogy a sanatórium azon beteget, akik nem debreczeni vagy hajdamegyei illetőségűek, az illetőségi helyükön lévő kórházba vagy sanatóriumba utalassák át, hogy így a helyben illetőségűek emeljezhetők legyenek. A betegek legnagyobb része ugyanis nem helyben illetőségű és e miatt a helybelieket vagy egyáltalában nem, vagy csak nehezségek aran lehetett a sanatóriumba elhelyezni.

— Román-török táviróforgalom. Bukarestből jelentik, hogy Bukarest és Konstantinápoly között a közvetlen táviróforgalom megindult.

— A női felső ker. iskola volt növendékei és más felnőtt leányok részére három naponap francia nyelvi és gyors-

írási tanfolyamot rendez. A tanítás a késő délutáni órákban és csoportokban történik. Beiratkozni 6 ikáig naponként 11-12 és délután 4-5 óráig lehet. Egyház tér 2. sz. a.

— Asztalosok figyeljenek a Pesteán-féle hirdetésre.

— Fegyveres egy városi irnok ellen. A különböző súlyos visszaélések miatt letartóztatott Varga Lajos városi irnok ellen Csóka Samael polgármesterhelyettes-főjegyző elrendelte a fegyveres eljárást megelőző vizsgálatot s egyben Varga Lajost alásától is felfüggesztette.

— Amor Crème! Purgó, azonkívül mindenféle beltoldi gyógyszerkülönlegesség érkezett. Kossuth gyógyszerker Piac-utca 30. szám.

— Vállalkozók figyeljenek a Pesteán-féle hirdetésre!

— Brull és Kollin fogmu-termét áthelyezte Piac-utca 72. szám alá, Deak Ferenc-utca sarok.

— Barta Ferencné nőidivat üzletene Piac-utca 55. meg-érkeztek a legújabb bécsi model ruhák, pongyolák, blúzok, kötött kábabok és gyapju scharák.

— Krausz Daniel és fivere fogászati műtermében es laboratóriumában vételek gyors kiszolgálásban részesülnek. Debreccen, Kossuth utca 25.

— Epitafiosok megjelentek a Pesteán-féle hirdetésrel!

— Szines D. M. C. pamutok, női ingek és hanciek nagy választékban Schwartz S. Piac-utca 51., főpostával szemben.

— Boritz, francia nyelvű 1. és II-ik rész megvételre kereszket könyvkereskedése.

— Gazdálkodók figyeljenek a Pesteán-féle hirdetésre!

— Friss gummitaru a. m. terfi és női ovszerek, peszariumok (Ola 3 kor. 10.) Nataton-gummi, kateterek, női gummitescskendők, trigator-gummi, suspensoriumok, homerók, úveg-tescskendők, Rekord-tak, gummi nadrág- és tasczka-tartók, ház-es csiposzerítők Vitarusnál Piac-u. 16.

Elsőrendű
uriskabóság.
Elismerten szolid és megbízható kiszolgálás
Koros Sándor
úr szabó üzlete,
Piac-utca 68. szám.

SZINHAZ.
MUSOR
Csakonai színház
Csütörtökön: A. bérlet. Osztrigás Mici, pirosszínlapos bohózat.
Pénteken: Bérletszünet. Osztrigás Mici, bohózat.
Vasárnapon
Csütörtökön: Cigánybáró, operett.
Pénteken: Mánás Miska, operett.

Választékos férfiszövet ujdonságok Frank József és Testvére
érkeztek céghoz :: Piac-u. 63. sz. alá.

Szombaton: Három a kisleány, operett.
Vasárnap: Este: Vasgyáros, szimf.

A színházi iroda hírei.
Három a kisleány. Ma a Vígsházban a Három a kisleány operett kerül színre. O. Hilbert Janka és Ocskai Kornél felléptével. A kiváló operett az idei szezon legszebb előadásai közé tartozik. Az Ocskai-pár szereplése színházi eseményé avatják az előadást. Osztrigás Mici. Ma kerül bemutatásra a Csokonai színházban A) bérletben az Osztrigás Mici pirosszinlajos bohózat, melyben a címszerepet Honthy Hanna játssza. A rendkívül mulatságos újdonság iránt általánosan nagy az érdeklődés. — Az előadás kezdete. Máitól kezdve az esti előadások mindkét színházban fél nyolc órakor kezdődnek. Minthogy az előadásoknak a világítás korlátozása miatt 10 órára be kell fejeződni, az igazgatóság kéri a közönséget, hogy az ujrászokot mellőzni sziveskedjék. — Bérlet figyelmeztetés! Ma, csütörtökön lesz az utolsó A. Bérlet. Pénteken, hérlétszünet. Szombaton az utolsó C. bérlet. Az idei színházi idény új bérlete hétfőn október 3-án kezdődik.

Széchy Ferkó Budapest kedvenc gyermek művésze ma, csütörtökön bucsúzik a debreceni közönségtől az Arany Bika mozi Varietében, a bájos gyermekét annyira megszerette a közönség, hogy bizonyára szeretettel fogja ünnepelni bucsú felvétlen. A társulat többi művészt sikerült még nyolc napra szerződnie és holnap, pénteken teljesen új műsorral lépnek a közönség elé. A mai előadás az eddigi összes színer számok utoljára kerülnek színre.

Glóriás asszony dráma 4 felvonásban és Harrison és Barrison második rész három felvonásban ma utoljára az Urániában.

Nebántsvirág operette filmen öt felvonásban ma utoljára az Apollóban.

SPORT.

DKASE—Makabea ma délután 4 órakor a DKASE üggyversenyterei pályáján tartja football training mérkőzését. A mérkőzés 2 koronás training-jeggyel megtekinthető.

DKASE—DTE A vasárnapi revans-mérkőzés iránt, mely a nagyerdői sport-téren lesz, igen nagy az érdeklődés. A két legkomolyabb rivális ezidén harmadszor méri össze erejét. Első alkalommal, a serlegmérkőzésen a DKASE 3:0-ra, második alkalommal a DTE 3:1-re győzött és így a harmadik találkozás fogja eldönteni, hogy melyik csapat az erősebb. A mérkőzésre jegyek Tolnay Dániel és Müller H. Fia cégeknél előre válthatók.

Markovits Márton a D. K. A. S. E. volt bal-hátvédje Debrecenbe érkezett, s ismét belépett a DKASE-ba. Vasárnap, e hó 5-én már a DTE ellen is játszik.

NYILT-TÉR.*

A Hajdútöld mai számában „Beszámolás az orvosi kurzusról” címen megjelent közlemény miatt a bíróságnál ragalmazásért az eljárást megindítottam.

Debrecen, 1919 évi október hó 1.

Balog Artur dr.
egyetemi tanársegéd.

E rovat alatt közlötökért nem vállal felelősséget sem a szerkesztőség, sem a kiadóhivatal.

URANIA

Csütörtök, október 2.
Glóriás asszony
dráma 4 felvonásban.
Főszereplő **Hanny Weiss.**
Harrison és Barrison I.
Fohózat 4 felv.
Főszereplők: **Gyárfás Dezső, Rátkay.**
Előadások 7—9 órakor.

APOLLO
Csütörtök, október 2.
Nebántsvirág
vigjáték 4 felv.
Főszereplő **Kardos Géza.**
Előadások 5, 7 és 9 órakor.

ARANY BIRA MOZI VARIETÉ
Csütörtök, október 2.
Új osaládi műsor.
Fellépnek:
Széchy Ferke—Bolefitá, Katona III—Rendes Böcke, Major Ilonka—Lorris Irió, Márkus József—Széchy Ferenc, Mórincz Laci—Morris a kutyájával.
Előadás kezdete fél 9 órakor.

Műbutor asztalos műhely!
Elvállalok asztalos munkát. **Modern hálószoba és konyhabutorok** jutányos áron készen kaphatók
BÁLINT SÁNDOR
Csapó-utca 11. szám.

Megnyitott
úri divat és női palaték szabószága.
Legmodernebbül és legizlésebben készítenek
GREGOR és SZUROVY
Csapó-utca 39. sz.

Román nyelvre
fordítok és írok mindenféle kérvényeket
Dr. LIPPE ZSIGMOND
ügyvéd ur irodájában,
Piac-utca 30., I. em.
Halmovits.

Nincs hushíány,
mert LUSZTIG-nál kap Arany János u 52 sz. alatt
libahust
és egész libát mindég a legolcsóbb árban általánosan

Fűszer- és csemegeárak
Adler Testvéreknel.
Ugyanitt lisztkönyvek elfogadtatnak.
Szent Anna-utca 13. szám.
(Kereskedelmi és Iparbank-palota.)

Figyelem!
Fiu és leány iskolai cipők 30-tól 39-ig nagyválasztékban kaphatók
Aszódinál,
Hatvan-utca 53.

Kefekötő műhelyem
készít a legjobb minőségű parketkötést meszelőt és csapot, ruha- és hajkötést
N. M. D. M.
Csapó-utca 58.

Férfi és fiu ruhákat
legmodernebbül és legizlésebben készítenek

Deutsch Testvérek,
Piac-utca 9., az udvarban.

Szücs műhelyem
Athelyeztem
Piac-u. 30. szám alá,
ahol mindenféle szücsmunkát jutányosan felvállalok
ADLER JENŐ.

Fényképezési műterem.
Elsőrendű fényképeket készítek
BAGDI ISTVÁN,
Piac-utca 9., az udvarban.

Kovács szurok
nagyban és kicsinyben kapható
Gyémánt Géza és Társánál,
Piac-utca 58. sz.

Létoriére ögróf.

— Regény. — 70

Írta SUE JENŐ.

A titkár beiktatta az ítéletet s miután minden bíról formáságuk eleget tettek, a tanácsosok visszatértek a tanácssterembe.

Bármennyire örültek is, hogy az ögróf egyhangulag megnyerte a pert, mégis nagyon elcsodálkoztak az egyhangú szavazaton; ennél fogva sietve nyilatkoztak:

— Mi az ördög? Ön az ögróf mellett szavazott? — kiáltott a báró, Flachsenfingenhez és Sphexhez fordulva.

— Azaz ugyanezt a kérdést akartam Önhöz intézni — viszonozta Sphex. — Hogyan határozta el magát, hogy mellette szavaz és ön is, Flachsenfingen?

— Én? — Az egészen más! — felelt a várur. — Egymás között nyíltan beszélhetünk, tehát bevallhatják nekem, hogy egyelő jogosultság mellett, ugyebár, aboz hajlik az ember, akinek

lélésében osztozik. Mivel az én kutyám meg az ögróféi egy nyomon vadásznak, hát mellette szavaztam. Szóval: olyan férfi, akinek jelleme, lénye és szokásai tetszenek nekem. Mivel láttam, hogy kétségbe van esve ügye miatt, megígértem neki szavazatomat, mer jól tudtam, hogy önök ellenségek módjára viselkednek vele szemben. Örülök, hogy nyert, de vigyen el az ördög, ha képes vagyok megfogni, hogyan szavaztak önök is mellette.

— Az ögróf jelleme és szokásai tetszenek önnek? — kérde Sphex és Flachsenfingen, csaknem kövé meredten a bámulattól.

— Annyi bizonyos, hogy erdősegeinkben még nem futt a kürtbe merészebb vadász és vidámabb társalgó s derekabb ivó nem üritett ki kancsót egész fenékiig, vagy »körömprobálga«, mint a franciák mondják.

A két tanácsos egyenesen szemébe nevetett a várurnak.

— Merész vadász kürtfuvól

A szegény diákos ifju, a szegény tudós! — mondá Sphex szabad folyást engedve jóvkedvének.

— Derék ivó! Vidám társalgó! Ez a szemérmes ifju, aki minden alkalommal a bibliából idéz! A félgyermek, aki nem tudott pirulást nélkül ránézni a feleségemre, — mondá Flachsenfingen, nem kevésbé gunyos mosollyal.

— Ó, az ögróf, tudós, diákos? Az ögróf bibliából idéz és elpirul egy asszony előtt? — ismétlé a várur, folytonosan kacagva. — Valóban önök mindketten megbolondultak, uraim, vagy mindent keresztben látnak a szemüvegükön.

— Maga bolondult meg a vadász kürtjével, meg az ivókancsóival! — kiáltott Sphex izgatottan.

— Mi köze lehet az ögrófnak a gladiátorok és az iszákosok durva mulatságaihoz? — tette hozzá a doktor, a legnagyobb fitymálás hangján. Vajjon nem nem esnek-e tévedésbe, kedves báró, ha hallotta volna, amikor Létoriére az ó-kori latia költők

királyának csodálatos verseit idézte, szavalta és magyarázta?

— Én pedig — kiáltott a báró — azt hiszem, amit láttam, nem pedig az ön beteg képzelődésének álmódzásait! Az ögróf olyan ügyesen fogott el az én jelenlétemben egy szarvast, hogy olyat még egy vadásztól sem láttam. Jobban futta a kürtöt, mint a császári vadászok első kópása. Két nap alatt több sört, rajnai és meggyvizet ivott nálam, mint amennyit ön, doktor Sphex, egész életében inni fog.

Ugy ulti meg Elphin lovamat, hogy sok nemes ember nem tudná. Még egyszer mondom önnek és Flachsenfingennek, hogy Létoriére, ez a merész és ügyes lovas, sokkal jobban bánt a sarkantyúval, kürttel és pokállal, semhogy azzal töltene idejét, hogy disznóbőrbe kötött régi könyvek fölött elhalványodjék, vagy hogy egy asszony előtt elpiruljon. Még egyszer mondom, hogy önöknek mind a két-tőjüknek elment az eszük!

Folyt. köv.)

PRO HIRDETÉSEK

Elsőrendű ori divat szabóság.

Mértékszerű megrendelés, gyorsított fordításokat, legkisebb izlésnek is megfelelően készít

Morgenstern Manó és Rosner,
Szent Anna-utca 5. sz.

Kiss Ferenc

női szabó
Debrecen, Piac-u. 56. sz.,
keresztépület
Izléses munkát jutányos áron készít.

**Mangalica
tenyészkánok
eladó.**

14 évesek átvészelek, erős csontozatúak, szőke gondúr szőrűek

Csobajji Testvérek,
CSOBAJ, Szabolcs m.
Vasutalmos Tiszalök vagy Tokaj
Leveleket kérem Tiszalök községfőnökre küldeni.

Szegedi paprika

különlegesség,
valamint marosújvári szappanító sződa,
Kohler-csokoládé, fűsz. porított méz
nagyban és kicsinyben kapható

LINDENFELD J. JENŐ.

Legjobb a
**"PALLAS"
cipőcrém!**

„Békebeli minőség.”
A bőrt puhítja és fenyvesíti. Gyártja a

Lehmann és Simonyi
gyógyszerészek vegyészeti, gyógyszerészeti és kozmetikai laboratóriumai.
Gyárti legrakát:
Lehmann János Híszertüzetében.
Kisgyő u. 53.
Kapható: minden kereskedésben.

Szenzációs ujdonság.

A 133 napos rémuralom.

Intimitások s érdekes dolgok a kommunizmus napja körül.
Írta: Molnár Jenő.

Ára 22 korona

Kapható:

HEGEDŰS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részvény társaság könyvesboltjában.

Legelőszőbb

élesztő-forrás

Moskovits-féle szesz-élesztő nagyban és kicsinyben a legelőszőbban kapható.

KUPFER IGNAO

liszt- és fűszerkereskedésében
Bádógos utca

Oszlopos borsajtók

dupla áttételű szorító szerkezettel, rendkívül erős és izléses kivitelben, 100, 185, 300 és 400 literes kosárúrtartalommal, minden mennyiségben kaphatók.

Melchner Testvérek gépgyára

SAZONYIAR.

**PESTEAN-féle
anyagraktárak eladása**

Még kapható:

Néhány különböző nagyságú teljes **fabarakk,**
gerenda, deszka,
lokomobil.

Építőiparosok előnyben.

Központi iroda (Lukács-féle raktáriroda),
DEBRECZEN, Hatvan-u. 7.

POSTA

Nem lenne meg jelgére levél van a kiadóban.

Ura, ki segítsen ki anyagilag egy fiatal leányt. Meghálalom jelgére a kiadóba.

Orvosnőhallgató megismerkedne skórizás céljából fiatal nőt leánnyal. Leveleket Medikus III. jelgére a kiadóba.

VETEL

Öres boxkeszűs bádógdobozokat és füveket minden árrban vesz Barlos bazár, Csapó-u. 11.

Vessék az azok el mindentféle szeszű anyaggal, szeszű és drága kőveket Krámer József, József kir. herceg-utca 8.

Ócska és új ablaküvegeket veszek Gifnok üvegező, József kir. herceg-utca 86.

Lőszöri kis és nagymennyiségben magas árral veszek. Ajánlatok Kalmann & Comp címre a lap kiadó hivatalába küldendők.

Észlelési könyveket jó állapotban levőket veszek. Cím a kiadóhivatalban.

Magyar-angol szótári megvételre keresek. Aczél könyvkereskedése.

Ócska elvett, olaszüvegeket, szeszűkkel bármely mennyiségben vesztünk. Cím a kiadóban.

ELADAS

Eladó ház helyek: 2-800 négyzetgöl területet a Gyermekmenhely mellett, Mester utca végén, Csigekerti-utca és Balmazújvárosi-utca fronttal. Értekezhetni Gazdák Bankjánál Kosuth-u. 17.

Summárikok és cipőcrémek minden mennyiségben kaphatók Aszodi és Róthnál, Piac u. 12.

2 darab komplett nagy rézsodrony olcón eladó Miklós-utca 22., úszertület.

Modern családi ház azonnal beköltöztethető régi szobás lakással eladó, Rákóczy utca 38.

Verőglószók. 10 csomók figyelmeztetésű fajokénti legjobb minőségben megrendelésre, **musto** kisebb tételekben is eladok Agrárbank szállótelep, Arany János-utca 42.

Egy szoba butor (hét szekrény, egy ágyszék, divany, komód mind poliúrozva stb.) igen jó karban, elköltözés miatt eladó. Bercsényi-utca 69.

Kiváló szanatórium, két és fél hold, közvetlen a város mellett, szabad kútból eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Vadonat új székelyek ari borsógyárak. Zórsz, eladó. Libakerti, Viola-u. 22.

Eladó a Búndi-utca 15. szám alatti két lakásból álló ház és telek rajta keresztényüllettel élőnyös, feltételek mellett. Értekezhetni a református kolégium igazgatóságánál.

Eladó téli kabinát jókarban lévő használt ósai felöltő és egyéb apróságok 8-10 éves kisleány részére Bika-bérház, II. em. 2. ajtó, d. u. 3-5 közt.

KERESLET

Két vagy egy nagy szoba-konyhás lakást azonnal beköltözésre keresek. Cím megtudható a lap kiadóhivatalában.

Kiváló fiúk és leányok felvételnek Friedmann Ignác és fia női divat-áruházában. Piac-utca 61., lélemetet.

Egy kiváló fiú felvételre fizetéssel. Csillag Bádógos-utca 1.

Intelligens német leányt és szobaleányt keresek Deut. ch. Lejos, Piac u. 38.

Vincellérekkel keresek azonnal befizetésre Arárbank szállótelepére Sorn, Arany János-utca 42.

Ucal eszmosan butorozott külső-bejárati szobát keresek intelligens uriamber. Ajánlatot „Garzon” címre a kiadóba kérek.

Kiváló fiú vagy tanuló felvételt Ketz Herman cégnél, Piac utca 43.

Két ügyes fodrász segéd felvételtik Möldren-féle fodrász üzlet, Iskola-u. 8. sz.

Bejárás felvételtik jó fizetéssel napra. Jelentkezhetni lehet Bika-bérház II. em. 2. ajtó.

VEGYES

Írógépet legjobban javít Keszler, első debreceni műszerész Széchenyi-u. 1.

Román nyelvre mindenféle kérvényeket írok és fordítok. Haimovits, Piac-utca 30, dr. Lippe ügyvéd irodájában

Német-francia oktatást vállal tisztviselő kezdőknek. Cím a kiadóban.

Román-magyar nyelven kérvényeket és szöveget. Schwarz, Széchenyi-utca 31.

Földéret, manikűrözést vállalok Arany János-utca 59., Széchenyi u. 50. bádógos üzlet.

Román nyelvre írok és fordítok. Hármiféle kérvényeket Ogonovsky, Kosuth-utca 11. sz., Dr. Ballay-iroda

Orvosnőhallgató nevelőnek ajánlok. Feltételek személyes megbeszélés alapján. Cím kérek a kiadóhivatalba.

Elcserélném egy szoba-konyha mellékhelyiségekből álló lakásomat egy, esetleg két szobás lakással. — Cím megtudható a kiadóban.

Elvesztett kereskedelmi érettségi bizonyítvány Libakerti, Szegfü-utcától Thaly Kálmán-utcaig keresztül Egy-malom-utcaig. Ha becsületes megtaláló szolgáltatassa be a lap kiadóhivatalába.

Gipsz
alabaster és stuckatur
nagyban és kicsinyben kapható
Gyémánt Géza és Társai,
Piac utca 58. sz.

Ügyes kézi leányt
jó fizetéssel, valamint
kiváló leányt
azonnal felvesz
FRICZI kalapszalón,
Városházával szemben.

Legdivatosabb dítdnyöke, új és átalakításokat legjutányosabban elvállal
Szönyi János,
főszabó
Király-utca 2. szám.
(Lámpagyár mellett.)

Női leányka és férfi velour, filz és loden
kalapok
alakítását, festését és tisztítását a legszebb modell formákban gyorsan készíti Debreczen város legmodernebbben berendezett
kalapos műhelye
Piac utca 9. sz.
Legújabb modellek ott megtekinthetők.

Felöltő szerkesztő:
DR. HEGEDŰS LORÁNC
Kiadó:
HEGEDŰS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részv. társ.
Cenzurat de Sublocotenentul Horla.